

**UCHWAŁA NR XXI/210/2020
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 26 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Rodziny Gminy Porąbka na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity Dz. U. 2020r. poz. 713 ze zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 821)

**Rada Gminy Porąbka
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjąć do realizacji Program Wsparcia Rodziny Gminy Porąbka na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Porąbka oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty poprzez ogłoszenie jej treści na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Porąbka – Porąbka, ul. Krakowska 3 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Porąbka.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Drabek

Załącznik do uchwały Nr XXI/210/2020
Rady Gminy Porąbka
z dnia 26 listopada 2020 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021 - 2023

Porąbka 2020

SPIS TREŚCI:

I.	WPROWADZENIE	3
II.	PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU	4
III.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE PORĄBKA.....	5
	2.1. Informacje ogólne o Gminie Porąbka	5
	2.2. Wspieranie rodziny w Gminie Porąbka	8
	2.3. Instytucje i organizacje działające w obszarze wspierania rodziny	18
IV.	BADANIA DOTYCZĄCE POSTRZEGANIA PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY PROBLEMÓW RODZINY	20
V.	CELE PROGRAMU	26
VI.	REALIZATORZY PROGRAMU	33
VII.	ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	34
VIII.	ADRESACI PROGRAMU ORAZ JEGO WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA	35
IX	ZAKOŃCZENIE	36
X	SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	36

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej skuteczną.

Prawidłowy rozwój dziecka jest możliwy w dobrze funkcjonującej rodzinie. Natomiast jeżeli w rodzinie pojawiają się trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i rodzina nie potrafi samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych, wszystkie instytucje zobowiązane do wspierania rodziny powinny podjąć na jej rzecz określone działania.

Niniejszy Program przedstawia zintegrowane kierunki działań realizowane w zakresie wspierania rodziny. Prezentowany program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 i zakłada kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzanie nowych form pomocy w rodzinie w zależności od potrzeb. Doświadczenie wynikające z realizacji poprzednich edycji programu utwierdza w przekonaniu, że podstawowe założenia gminnego systemu wsparcia rodzin wciąż są aktualne i zasadne.

Gminny program wspierania rodziny powinien być odpowiedzią na realne problemy towarzyszące społeczności lokalnej, przede wszystkim w obszarze funkcjonowania rodziny. Zdiagnozowanie ich wymaga oparcia się o wiele źródeł informacji. Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu wykorzystano dane m.in. ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy

Spółecznej w Porąbce, Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej, Urzędu Gminy w Porąbce, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku – Białej. Przeprowadzono również badania ankietowe dotyczące postrzegania przez mieszkańców gminy problemów dotyczących rodzin w Gminie Porąbka.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021-2023 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 roku poz. 821).

Zgodnie z art. 176 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy m. in. **opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.**

Ponadto działania dotyczące wsparcia rodziny regulowane są także innymi aktami prawnymi, w tym:

- Ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1876);
- Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1329);
- Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz.U. z 2019r. poz. 2277 ze zm.);
- Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2020r. poz. 218 ze zm.);
- Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2019r. poz. 852 ze zm.);
- Ustawą o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1348).

Program pozostaje w zgodności ze **Strategią Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008 – 2020 /aktualizacja/** oraz **Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Porąbka na lata 2011-2020**, jak również **Strategią rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Bielskiego na lata 2016-2025**. Zgodny jest także z **Wojewódzkim programem wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2016-2020**, w którym za cel główny i misję przyjęto *Efektywny system wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim*.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021 – 2023 jest ściśle powiązany z **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Porąbka na lata 2017-2021.**

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE PORĄBKA

2.1. Informacje ogólne o Gminie Porąbka

Gmina Porąbka jest gminą wiejską, administracyjnie należącą do powiatu bielskiego w województwie śląskim. Położona jest na północnych krańcach Beskidu Małego, między stokami Palenicy, Żaru, Bukowskiego Gronia i Zasolnicy.

W skład Gminy wchodzi cztery sołectwa: Porąbka, Czaniec, Kobiernice, Bujaków. Gmina Porąbka graniczy z Gminami: Czernichów, Kozy, Kęty, Andrychów, Łękawica. Siedzibą Gminy jest Porąbka.

Powierzchnia Gminy Porąbka wynosi 64,4 km², co stanowi 14% powierzchni powiatu, 0,53% powierzchni województwa.

Na dzień **31 grudnia 2019 roku** ludność Gminy Porąbka liczyła **15 468 osób**, w tym 7 901 kobiet i 7 567 mężczyzn. Liczba mieszkańców utrzymuje się na stałym poziomie w stosunku do roku 2017 (**31.12.2017 – 15 468 osób, 31.12.2018 – 15 494 osób**).

W latach 2017 – 2019 przyrost naturalny wyrażony w liczbach bezwzględnych był dodatni, odnotowano bowiem **506 urodzeń żywych i 502 zgony**.

Tabela Nr 1. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	175	174	157
liczba zgonów	157	178	167
przyrost naturalny	18	-4	-10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z USC Porąbka.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, na dodatni przyrost naturalny w analizowanych latach miał wpływ 2017 rok, który zbilansował ujemny przyrost naturalny w pozostałych latach. W 2018 roku nastąpił znaczny wzrost liczby zgonów, zaś roku 2019 znaczny spadek liczby urodzeń żywych, co w ogólnym rozrachunku dało ujemny bilans przyrostu naturalnego w tych latach.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka według ekonomicznych grup wiekowych ulegała zmianom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2831	3022	3022
liczba osób w wieku produkcyjnym	9707	9667	9592
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2930	2805	2854
ogółem	15468	15494	15468

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z USC Porąbka.

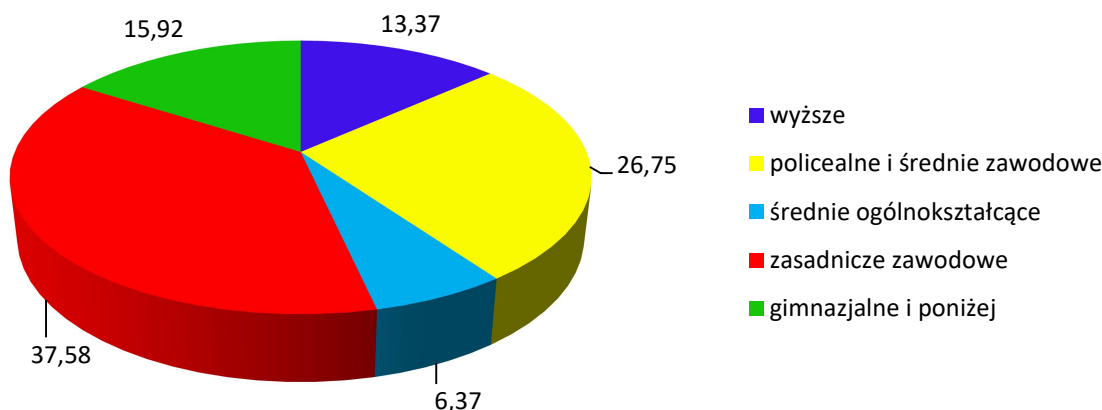
Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że ciągu ostatnich trzech lat obserwuje się wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W ostatnich latach zwiększyła się liczba prywatnych mieszkań w Gminie Porąbka (z 4453 w 2017r. do 4626 w 2019r.), zaś liczba mieszkań z zasobu gminnego sukcesywnie spada (z 19 mieszkań w 2017r. do 17 mieszkań w 2020r.).

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej wskazują, że liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Porąbka zarejestrowanych w PUP na dzień 31.12.2019 roku wynosiła **157 osób**, w tym **52,87%** stanowiły kobiety, zaś **47,13%** mężczyźni.

Wśród 157 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne **37,58%** posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, **26,75%** policealne i średnie zawodowe, **15,92%** gimnazjalne i poniżej, **13,37%** wyższe, **6,37%** średnie ogólnokształcące. Strukturę bezrobotnych mieszkańców Gminy Porąbka według poziomu wykształcenia ilustruje poniższy wykres.

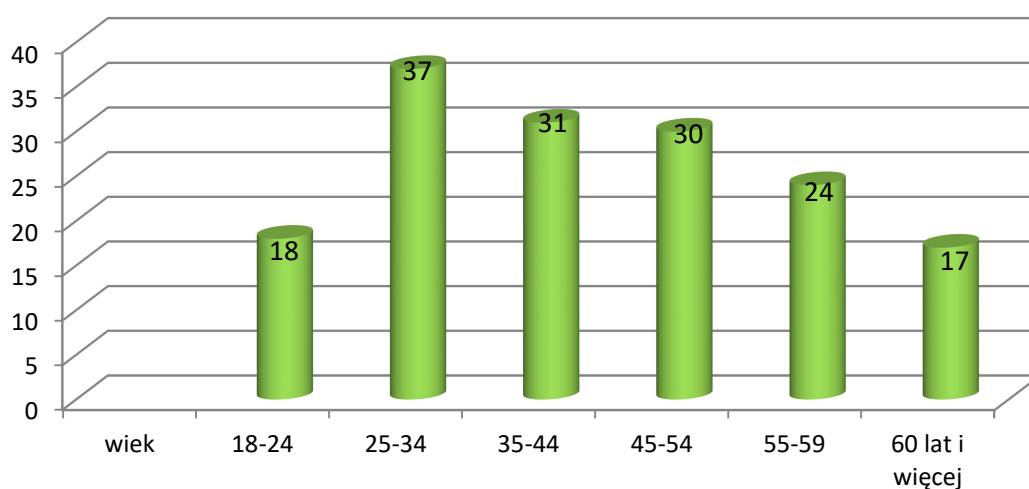
Wykres Nr 1. Struktura mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako osoby bezrobotne według poziomu wykształcenia – stan na dzień 31.12.2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Bielsko-Białej.

Wśród zarejestrowanych mieszkańców Gminy Porąbka w PUP w Bielsku-Białej przeważały osoby młode w przedziale wiekowym **25-34 lata (37 osób)**, co stanowi **23,57%** ogółu. **31 osób** to osoby z przedziału wiekowego **35-44**, **30 osób** z przedziału wiekowego **45-54**, **24 osoby** z przedziału wiekowego **55-59**, **18 osób** z przedziału wiekowego **18-24** oraz **17 osób** z przedziału wiekowego **60 lat i więcej**. Strukturę wiekową mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako osoby bezrobotne ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako osoby bezrobotne – stan na dzień 31.12.2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Bielsko-Białej.

Tabela Nr 3. Liczba bezrobotnych w Gminie Porąbka w latach 2017 – 2019, według stanu na dzień 31.12.2019 roku.

Rok	2016	2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych	341	270	202	157
% spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego	29,11	20,82	25,19	22,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Bielsko-Białej.

Analizując powyższe dane na przestrzeni lat 2016 – 2019 wyraźnie widać utrzymującą się tendencję spadkową liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej. **Na koniec 2016 roku** liczba bezrobotnych wynosiła **341 osób**, zaś na koniec **2019 roku 157 osób**, co oznacza prawie **54% spadek** liczby bezrobotnych.

2.2. Wspieranie rodziny w Gminie Porąbka.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Na mocy art. 3 ust. 1 w/w ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi, o czym stanowi art. 3 ust. 2 Ustawy. Wsparcie to, polega między innymi na analizie sytuacji rodziny, określeniu przyczyn jej kryzysu oraz na wzmocnieniu jej roli, tj. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, a także na pomocy w integracji rodziny i przeciwdziałaniu jej marginalizacji czy degradacji.

Zadania w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej realizowane są w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce, zwany dalej Ośrodkiem.

W 2019 roku ze świadczeń realizowanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej skorzystały **238 rodziny**, w których żyło **461 osób**. Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy Porąbka na dzień 31.12.2019r. wynosiła **15 468 osób**. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Porąbka przyjąć należy, iż pomocą objęto **3%** ogółu mieszkańców Gminy Porąbka.

Tabela Nr 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2019.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	247	520
2018	211	434
2019	238	461

Zródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat 2017 – 2019 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie. Nieznaczny spadek możemy zauważyć w roku 2018.

Tabela Nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Rodziny ogółem	247	211	238	520	434	461
o liczbie osób 1	125	118	150	125	118	150
o liczbie osób 2	53	35	27	106	70	54
o liczbie osób 3	23	16	21	69	48	63
o liczbie osób 4	25	21	18	100	84	72
o liczbie osób 5	13	15	15	65	75	75
o liczbie osób 6 i więcej	8	6	7	55	39	47
w tym rodziny z dziećmi ogółem	66	57	55	265	231	224
o liczbie dzieci 1	23	18	20	69	55	65
o liczbie dzieci 2	27	21	18	108	84	71
o liczbie dzieci 3	10	15	13	47	74	64
o liczbie dzieci 4	5	3	4	33	18	24
o liczbie dzieci 5	0	0	0	0	0	0
o liczbie dzieci 6	1	0	0	8	0	0
o liczbie dzieci 7 i więcej	0	0	0	0	0	0
rodziny niepełne ogółem	21	16	14	67	42	46
o liczbie dzieci 1	10	10	5	21	23	11
o liczbie dzieci 2	7	5	8	27	15	31
o liczbie dzieci 3	3	1	1	12	4	4
o liczbie dzieci 4 i więcej	1	0	0	7	0	0
rodziny emerytów i rencistów ogółem	62	47	49	106	77	86
o liczbie osób 1	28	24	27	28	24	27
o liczbie osób 2	26	18	13	52	36	26
o liczbie osób 3	6	3	5	18	9	15
o liczbie osób 4 i więcej	2	2	4	8	8	18

Źródło: opracowanie własne.

Poddając analizie strukturę rodzin objętych pomocą społeczną zauważamy, iż wciąż najliczniejszą grupą sięgającą po pomoc stanowią gospodarstwa domowe jednoosobowe (podobnie jak w latach poprzednich 2014 – 2016). Tendencję spadkową wykazuje liczba rodzin emerytów i rencistów, którzy prowadzą najczęściej gospodarstwo domowe jedno i dwuosobowe. Trend spadkowy wykazuje również liczba korzystających z pomocy

społecznej rodzin z dziećmi, gdzie dominują rodziny z jednym lub dwójką dzieci. Powodem tego jest dobra sytuacja na rynku pracy oraz pobieranie świadczeń wychowawczych (500+).

Tabela Nr 6. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Zasiłki i pomoc w naturze	966 472,62	795 606,12	692 662,03
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach	28 662,60	23 667,00	19 836,00
Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej	253 509,75	328 919,87	367 439,65
Schronienie	29 141,00	25 270,50	19 516,50
Wydatki na świadczenie usług opiekuńczych	115 932,09	77 897,24	72 039,36
Razem	1 393 718,06	1 251 360,73	1 171 493,54

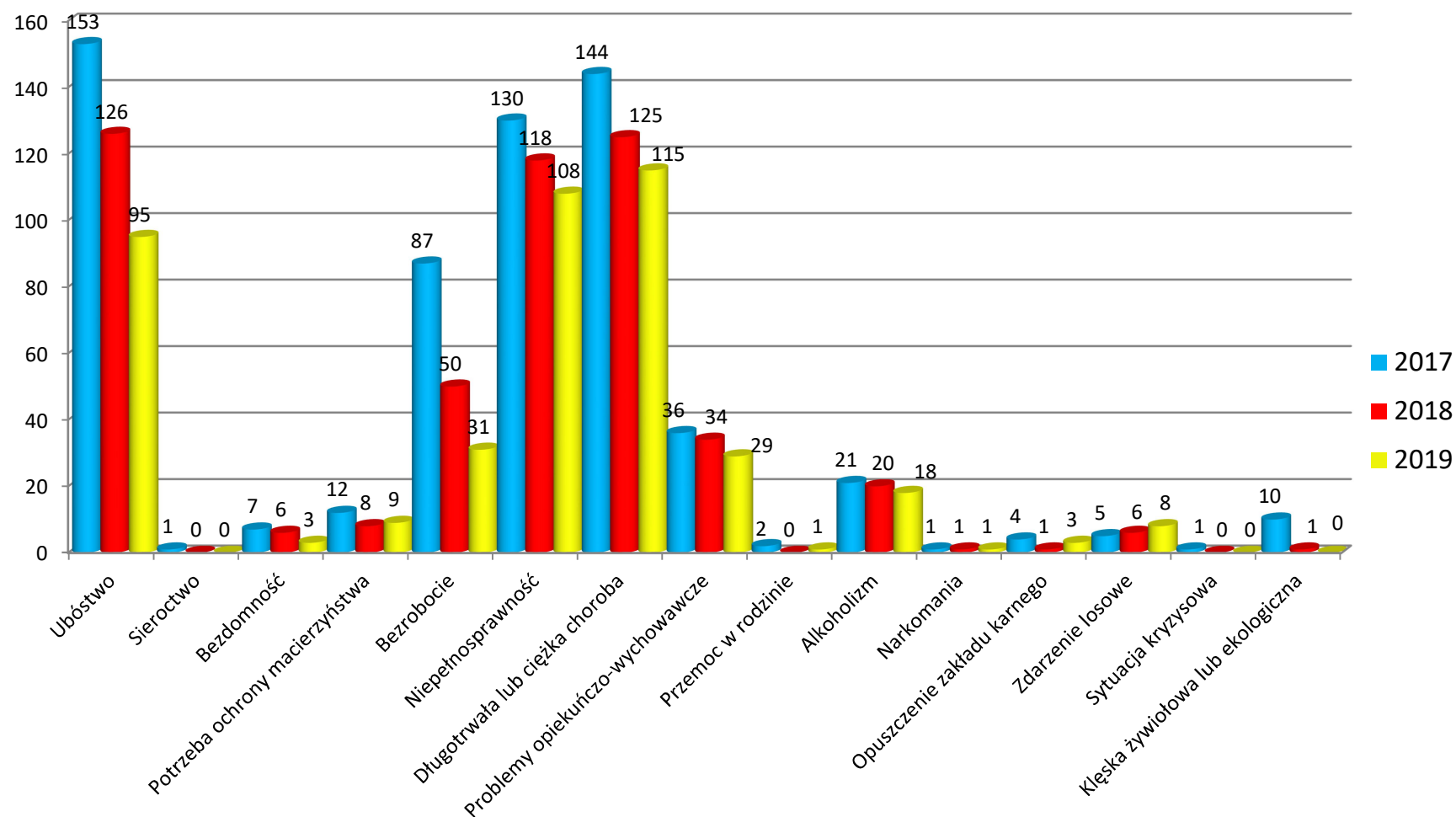
Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione dane wskazują tendencję spadkową ogółu wydatków ponoszonych na pomoc społeczną w latach poddanych analizie. Jednak liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej wykazuje niewielkie wartości spadkowe, co jest dowodem na to, iż pomoc społeczna w ostatnich latach przybiera formę usługową. Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywa praca socjalna mająca na celu rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej klientów, zaspokajanie ich potrzeb, lepsze dostosowanie do zasad życia społecznego i poprawę pozycji społecznej. Jest sposobem przywracania harmonii w życiu oraz metodą rozwiązywania problemów społecznych. Praca socjalna to także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności jakie napotyka w codziennym życiu. **W latach 2017 – 2019** liczba rodzin, które objęto pracą socjalną wykazuje tendencję wzrostową (**z 180 rodzin w 2017r., do 233 w 2019r.**).

W strukturze wydatków na świadczenia pomocy społecznej zauważamy wzrost kwoty świadczeń dotyczących odpłatności Gminy za pobyt mieszkańców w domu pomocy społecznej. Mając między innymi na względzie fakt starzenia się społeczeństwa oraz rosnące z wiekiem prawdopodobieństwo pogarszania się stanu zdrowia, należy spodziewać się dalszego wzrostu zapotrzebowania na pomoc instytucjonalną, jak też środowiskową, świadczoną dla osób starszych w miejscu zamieszkania.

Dominujące problemy społeczne rodzin z terenu Gminy Porąbka, na podstawie których przyznawane były świadczenia pomocy społecznej wyszczególnia poniższy wykres.

Wykres Nr 3. Powody przyznawania świadczeń w latach 2017 – 2019 (liczba rodzin).

Uwaga: W jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja i z tego względu liczby rodzin i osób nie sumuje się.

W **latach 2017 - 2019** dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, które prowadziły do ubóstwa rodzin.

Ważnym powodem przyznania wsparcia było także bezrobocie (**w 2017 roku 87 rodzin, w 2018 roku – 50 rodzin i w 2019 roku – 31 rodzin**). Należy, jednak zwrócić uwagę na zmniejszającą się z roku na rok liczbę rodzin korzystających ze wsparcia z tego tytułu.

Dysfunkcja związana z problemami opiekuńczo-wychowawczymi również stanowi istotny powód udzielania pomocy Ośrodka (**w 2017 roku 36 rodzin, w 2018 roku – 34 rodziny i w 2019 roku – 29 rodzin**).

Ostatnim z niebagatelnych powodów udzielania świadczeń w latach 2017 – 2019 jest uzależnienie od alkoholu (**w 2017 roku 21 rodzin, w 2018 roku – 20 rodzin i w 2019 roku – 18 rodzin**).

Uwagę należy zwrócić na utrzymującą się z roku na rok liczbę rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka w związku z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, potrzebą ochrony macierzyństwa oraz alkoholizmem.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom występującym w rodzinach, poprzez wspieranie rodzin m.in. przez asystenturę rodziny. Celem asystentury rodzinnej jest udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w tym poprzez udział w zajęciach psycho-edukacyjnych. Rolą asystentury jest także podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Tabela Nr 7. Liczba oraz typy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017 – 2019.

Rodziny	Rok		
	2017	2018	2019
Ogółem	11	10	11
w tym o liczbie dzieci			
1 dziecko	0	0	1
2 dzieci	3	5	6
3 dzieci	4	3	3
4 dzieci i więcej	4	2	1

Źródło: opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2017 – 2019 liczba rodzin, z którymi pracował asystent kształtowała się na tym samym poziomie. Zauważyć należy, że były to rodziny posiadające dwoje lub więcej dzieci.

Główne problemy rodzin, z którymi pracował asystent to:

- Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego,
- Bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- Stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- Nadużywanie alkoholu przez członków rodziny,
- Trudna sytuacja materialno-bytowa.

W wyniku sytuacji kryzysowych może dojść do okoliczności, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 8. Liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019.

Rodzaj pieczy zastępczej	2017		2018		2019	
	liczba dzieci	koszty	liczba dzieci	koszty	liczba dzieci	koszty
Instytucjonalna piecza zastępcza (placówki opiekuńczo-wychowawcze)	5	80 443,02	11	85 976,46	8	142 383,40
Rodzinna piecza zastępcza (rodziny zastępcze)	12		12		11	
Razem	17	80 443,02	23	85 976,46	19	142 383,40

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie danych z powyżej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy koszt odpłatności to 10%, w drugim 30% a w trzecim i kolejnych latach 50%.

W latach 2017 – 2019 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wzrosła w porównaniu do poprzedniego okresu (2014 – 2016). Szczególny wzrost nastąpił w 2018 roku (w pieczy zastępczej zostały umieszczone dzieci z rodziny wielodzietnej). W celu przeciwdziałaniu zwiększeniu liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej Ośrodek we współpracy ze szkołami, powiatowymi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi realizuje różnorodne działania, do których należą m.in.: wzmożona praca socjalna z rodzinami wieloprotblemowymi, zagrożonymi kryzysem, wzmożona praca asystenta rodziny, poradnictwo i konsultacje psychologiczne.

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych realizowane są przez Ośrodek zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, polegające na wspieraniu przez Państwo rodzin z dziećmi o niższych dochodach. Próg dochodowy uprawniający do korzystania ze świadczeń rodzinnych to kwota 674,00 zł, na osobę w rodzinie a w przypadku rodziny wychowującej dziecko niepełnosprawne – kwota 764,00 zł. Ostatnia zmiana progu dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych miała miejsce

1 listopada 2015 roku. Nie przewiduje się zmiany progu dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń rodzinnych w najbliższym czasie.

Na przestrzeni lat **2017 – 2019** ze świadczeń rodzinnych w Gminie skorzystało:

- w **2017 roku** – **813** rodzin na łączną kwotę **3 208 239,61** złotych,
- w **2018 roku** – **830** rodzin na łączną kwotę **3 318 340,86** złotych,
- w **2019 roku** – **789** rodzin na łączną kwotę **3 330 161,29** złotych.

W ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zapisane zostały regulacje dotyczące świadczenia pomocy osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Zgodnie z nimi przez osobę uprawnioną do korzystania z funduszu alimentacyjnego rozumie się osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Próg dochodowy uprawniający do korzystania ze świadczeń funduszu alimentacyjnego to kwota 725,00 zł, na osobę w rodzinie do dnia 31.09.2019 roku, 800,00 zł – do dnia 30.09.2020 roku i 900,00 zł – od dnia 01.10.2020 roku.

Na przestrzeni lat **2017 – 2019** ze świadczeń funduszu alimentacyjnego w Gminie skorzystało:

- w **2017 roku** – **38** rodzin na łączną kwotę **289 050,32** złotych,
- w **2018 roku** – **33** rodzin na łączną kwotę **232 450,00** złotych,
- w **2019 roku** – **24** rodzin na łączną kwotę **170 280,00** złotych.

Kolejnym uzupełnieniem pomocy realizowanej w Gminie Porąbka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej jest świadczenie realizowane na podstawie *ustawy dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.

Program „Za życiem” ma na celu udzielenie wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Na przestrzeni lat **2017 – 2019** ze świadczenia „Za życiem” w Gminie skorzystało:

- w **2017 roku** – żadna rodzina nie skorzystała z ww. pomocy,
- w **2018 roku** – **2** rodziny na łączną kwotę **8 000,00** złotych,
- w **2019 roku** – **1** rodzina na łączną kwotę **4 000,00** złotych.

Wsparciem rodzin jest również wypłata świadczeń wychowawczych w ramach *Programu „Rodzina 500 plus”*.

Na przestrzeni lat **2017 – 2019** ze świadczeń wychowawczych w Gminie skorzystało:

- w **2017 roku** – **1251** rodzin (**1791 dzieci**) na łączną kwotę **9 445 078,40** złotych,
- w **2018 roku** – **1196** rodzin (**1727 dzieci**) na łączną kwotę **8 984 989,60** złotych,
- w **2019 roku** – **1878** rodzin (**2796 dzieci**) na łączną kwotę **13 127 979,55** złotych.

Od 2018 roku pomocą dla rodzin jest także wypłata jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny, niezależnie od wysokości osiąganego dochodu w rodzinie w ramach *Programu „Dobry Start”*.

W **2018 roku** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenie „Dobry start” dla **1320 rodzin na 1901 dzieci** w łącznej wysokości **570 300,00 zł.**, zaś w **2019 roku** – dla **1353 rodzin na 1971 dzieci** w łącznej wysokości **590 700,00 zł.**

W latach **2017 – 2019** w gminie przyznawano również dodatki mieszkaniowe. O tę formę pomocy ubiegają się m.in. rodzice samotnie wychowujący dzieci i rodziny w gospodarstwach wieloosobowych, bardzo często korzystający z innych form pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 9. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek	1	2	0
wartość przyznanych dodatków (w zł.)	797,00	2 054,00	0,00

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Porąbce

W latach 2017 – 2019 liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek mieszkaniowy była niewielka. Na dzień 31.12.2019 roku żadna rodzina nie korzystała z tej formy pomocy.

2.3. Instytucje i organizacje działające w obszarze wspierania rodziny

W Gminie Porąbka i w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny, w tym dzieci i młodzieży.

Kluczową rolę w obszarze wspierania rodziny pełni *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce*. Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, a nie są w stanie pokonać jej wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Działalność wspierającą rodzinę w gminie pełni także *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce* oraz *Punkt Pomocy Rodzinie*, działający w ramach *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani*, świadczący usługi konsultacyjne dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, jak również pomoc prawną i psychologiczno-terapeutyczną.

Do instytucji wspierającej działania należy *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku – Białej*, pełniące w powiecie bielskim rolę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, współpracujące z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Porąbce między innymi w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzinę znajdującą się w kryzysie wspiera także *Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej*. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, jak też w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

W obszarze oświaty funkcjonuje kilkanaście placówek. Należą do nich: *Żłobuś „Przygoda Maluszka Klub Dziecięcy w Bujakowie*, *Niepubliczne Przedszkole „Jagódka” w Porąbce*, *Niepubliczne Przedszkole Nr 2 w Porąbce*, *Niepubliczne Przedszkole „Kubuś Puchatek” w Bujakowie*, *Publiczne Przedszkole Nr 1 w Czańcu*, *Publiczne Przedszkole Nr 2 w Czańcu*, *Publiczne Przedszkole w Kobiernicach*, *Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Bujakowie*, *Szkoła Podstawowa Nr 1 im. H. Sienkiewicza w Czańcu*, *Szkoła Podstawowa Nr 2 im. K. K. Wojtyły w Czańcu*, *Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki*

w Kobiernicach, Szkoła Podstawowa Nr 1 im. M. Kopernika w Porąbce oraz Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Porąbce.

Ofertą pomocową dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców oraz nauczycieli jest możliwość skorzystania z Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach oraz jej Filii w Bielsku-Białej. Poradnia zajmuje się:

- wspomaganiem wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży,
- podnoszeniem efektywności ich uczenia się,
- terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,
- pomocą w nabywaniu i rozwijaniu przez dzieci i młodzież umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej,
- pomocą uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej,
- pomocą nauczycielom i rodzicom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości i mocnych stron uczniów,
- prowadzeniem edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły,
- profilaktyką uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- udzielaniem pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- opiniowaniem i orzecznictwem.

W obszarze kultury działają domy kultury: *Dom Kultury w Porąbce*, *Dom Kultury w Czańcu*, *Dom Kultury w Kobiernicach* oraz *Dom Kultury w Bujakowie*. W domach kultury organizowane są dla dzieci i młodzieży zajęcia muzyczne (nauka gry na instrumentach), zajęcia plastyczne, zajęcia taneczne a także kółko szachowe. W zakresie edukacji regionalnej dzieci i młodzieży oraz kultywowania i promowania tradycji ludowych naszego regionu przy Domu Kultury w Porąbce działa *Zespół Regionalny „Porąbczanie”*. W każdym domu kultury działają *świetlice* tworzące warunki do nauki oraz rozwoju zainteresowań i uzdolnień, w których prowadzone są m.in. zajęcia rozwijające umiejętności manualne, plastyczne, wzbogacające posiadane wiadomości (czytanie książek, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry edukacyjne i dydaktyczne), kształtujące umiejętności wypowiedzania

się na zadany i dowolny temat, kształtujące umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy, odrabianie prac domowych), kulinarne.

Uzupełnieniem działalności kulturalnej o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym jest *Młodzieżowe Centrum Aktywności Twórczej w Czańcu* prowadzące m.in. warsztaty taneczne modern jazz i hip hop, warsztaty teatralne, warsztaty kroju i szycia (Tańcowała igła z nitką), naukę gry na gitarze, zajęcia plastyczno – techniczne (Ence Pence), zajęcia sportowe – ogólnorozwojowe, zajęcia z akrobatyki oraz robotyki.

W obszarze sportu i rekreacji aktywność na rzecz dzieci i młodzieży w zakresie upowszechniania sportu i rekreacji prowadzą kluby sportowe reprezentujące sektor pozarządowy. Należą do nich: *Ludowy Klub Sportowy „Zapora” w Porąbce, Ludowy Klub Sportowy Czaniec, Klub Sportowy „Sola” w Kobiernicach oraz Ludowy Klub Sportowy „Groń” w Bujakowie.*

Rozwijaniem i zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców Gminy zajmuje się *Gminna Biblioteka Publiczna w Porąbce z Filiami w Czańcu, Kobiernicach oraz Bujakowie.*

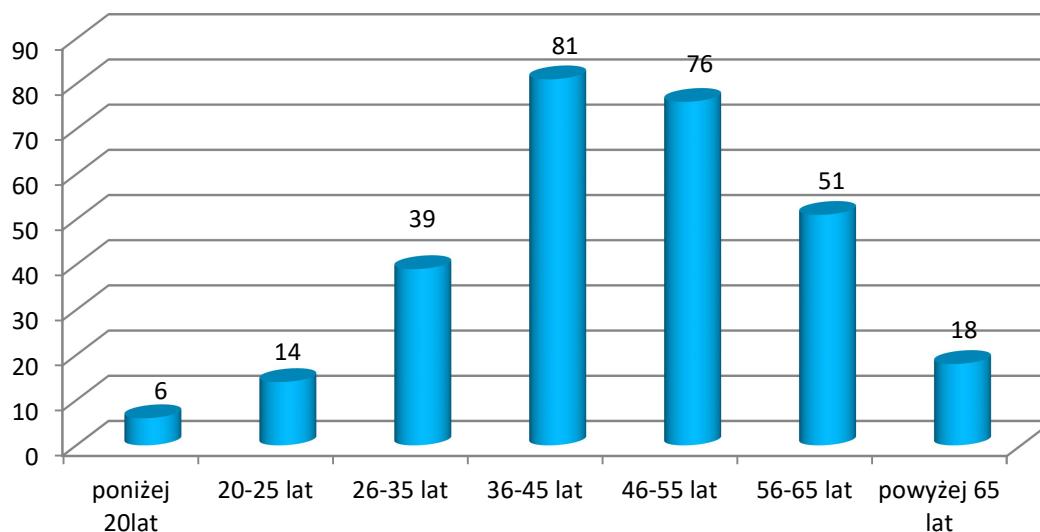
Opiekę zdrowotną w gminie świadczy *Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Polimed” Sp. z o.o.*, w skład którego wchodzi Ośrodki Zdrowia w Porąbce, w Czańcu, w Kobiernicach oraz Punkt Lekarski w Bujakowie, a także *Pogotowie Ratunkowe w Kobiernicach.*

IV. BADANIA DOTYCZĄCE POSTRZEGANIA PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY PROBLEMÓW RODZINY

W sierpniu i wrześniu 2020 roku na potrzeby niniejszego Programu przeprowadzono na terenie Gminy Porąbka badania ankietowe wśród mieszkańców. Celem ankiet była nie tylko próba diagnozy występowania negatywnych zjawisk w rodzinach ale też postrzegania przez mieszkańców Gminy sytuacji rodzin i ich potrzeb. Koordynatorem przeprowadzonych badań ankietowych był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

W badaniu wzięły udział **285 osoby**, w tym **186 kobiet i 99 mężczyzn**. Wśród ankietowanych aż 76,84% deklaroowało, że mieszka w Gminie Porąbka od urodzenia, 4,21% ankietowanych mieszka w Gminie Porąbka powyżej 30 lat, 9,47% ankietowanych mieszka w Gminie Porąbka od 15 do 30 lat, 3,51% ankietowanych mieszka w Gminie Porąbka od 10 do 15 lat, zaś 5,97 % ankietowanych określiło, że mieszka w Gminie Porąbka do 10 lat.

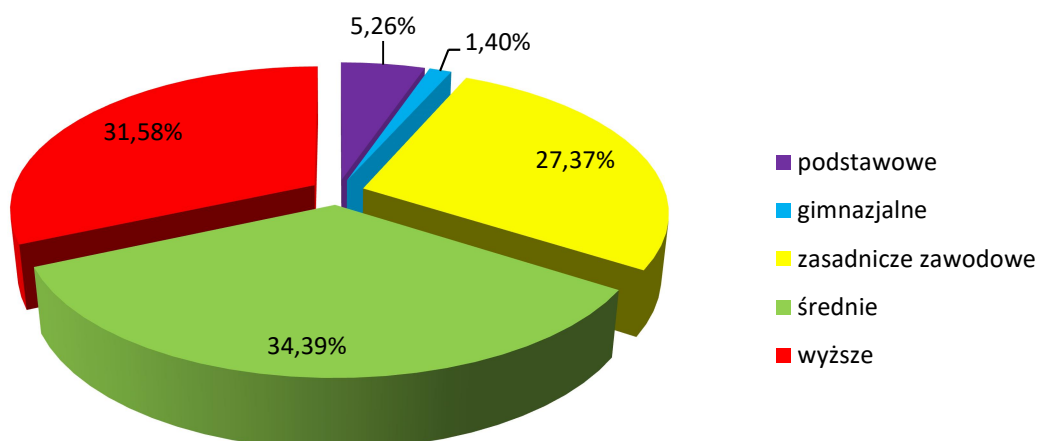
Wykres Nr 4 . Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka biorących udział w badaniu ankietowym.

Źródło: opracowanie na podstawie badań ankietowych.

Z powyższego wykresu wynika, że najchętniej ankiety wypełniali mieszkańcy znajdujący się w przedziale wiekowym 36 – 45 lat (28,42%), 46-55 lat (26,67%) oraz 56-65 lat (17,89%). Niechętnie do wypełniania ankiet podchodzili ludzie młodzi w przedziale wiekowym poniżej 20 lat i 20 - 25 lat (7,02%).

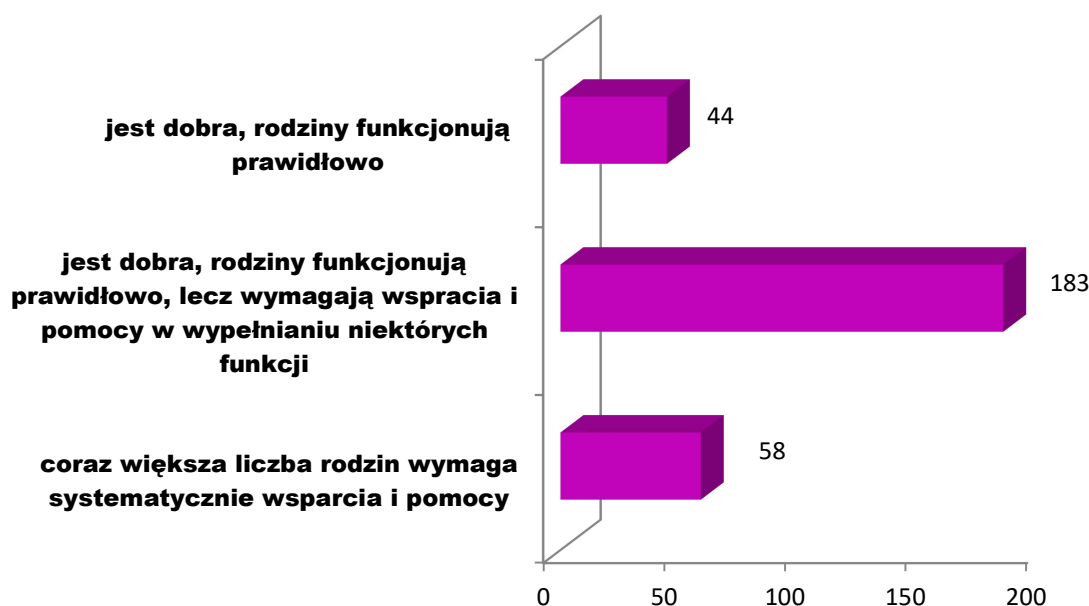
Wykres Nr 5 . Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Porąbka biorących udział w badaniu ankietowym.

Źródło: opracowanie na podstawie badań ankietowych.

Wśród ankietowanych najwięcej osób było ze **średnim wykształceniem (34,39%)**, następnie z **wyższym wykształceniem (31,58%)**, a na trzecim miejscu znalazły się osoby posiadające **wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,37%)**.

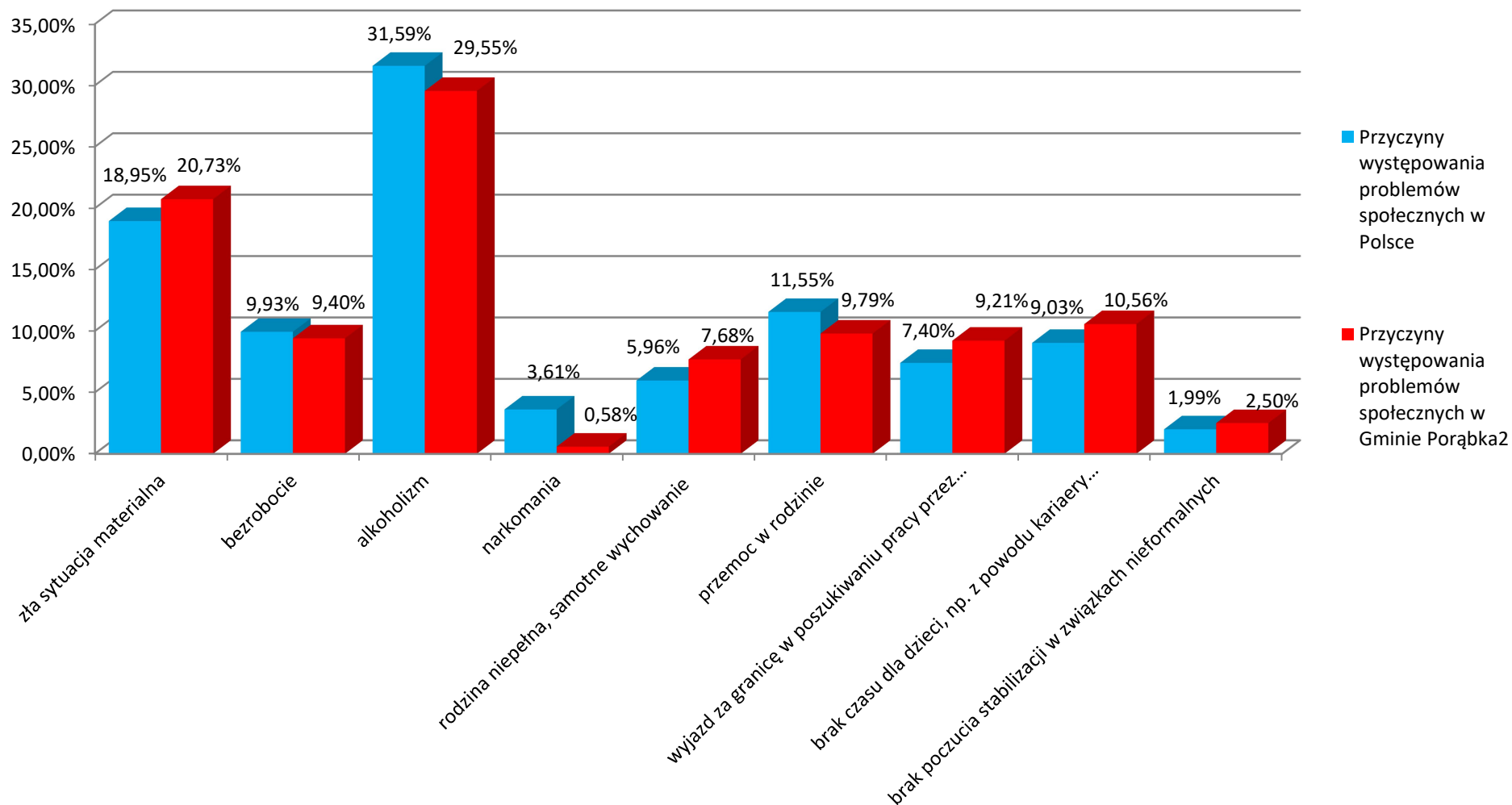
Wykres Nr 6 . Ocena sytuacji materialno – bytowej w rodzinach w Gminie Porąbka przez osoby biorące udział w badaniu ankietowym.

Źródło: opracowanie na podstawie badań ankietowych.

Oceniając sytuację materialno – bytową rodzin w Gminie Porąbka aż **64,21%** ankietowanych uważa, że sytuacja rodzin w Gminie Porąbka jest dobra, rodziny funkcjonują prawidłowo, lecz wymagają wsparcia i pomocy w wypełnianiu niektórych funkcji (**183 osoby**). **58 osób** uważają, że coraz większa liczba rodzin wymaga systematycznego wsparcia i pomocy (**20,35% ankietowanych**), zaś **44 osoby** są zdania, że sytuacja rodzin w Gminie Porąbka jest dobra i rodziny funkcjonują prawidłowo (**15,44% ankietowanych**).

Wykres Nr 7. Przyczyny problemów społecznych najczęściej występujące w rodzinach w Gminie Porąbka.

Źródło: opracowanie na podstawie badań ankietowych.

Według uczestników badania najczęściej występującymi problemami rodzin w Gminie Porąbka są: alkoholizm (**29,55% odpowiedzi**), zła sytuacja materialna (**20,73% odpowiedzi**) oraz brak czasu dla dzieci wynikający np. z powodu robienia kariery zawodowej (**10,56% odpowiedzi**). Następnie wymienić należy: przemoc w rodzinie (**9,79% odpowiedzi**), bezrobocie (**9,40 % odpowiedzi**) oraz wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy przez jednego lub obojga rodziców (**9,21% odpowiedzi**).

W opinii ankietowanych do najistotniejszych przyczyn występowania problemów w rodzinach w Polsce należą: alkoholizm (**31,59%**), zła sytuacja materialna (**18,95%**), przemoc w rodzinie (**11,55%**) oraz bezrobocie (**9,93%**).

Powyższe wyniki potwierdzają, że podobnie jak w kraju coraz wyraźniej uwidaczniają się zmiany modelu rodziny i jej funkcjonowania, które niejednokrotnie wywierają negatywny wpływ na funkcjonowanie rodzin. Chęć rozwoju zawodowego, pragnienie zrobienia kariery zawodowej oraz posiadania wysokiej stopy życiowej powoduje, że niewiele czasu pozostaje na życie rodzinne i zapewnienie odpowiedniej opieki wychowywanym dzieciom.

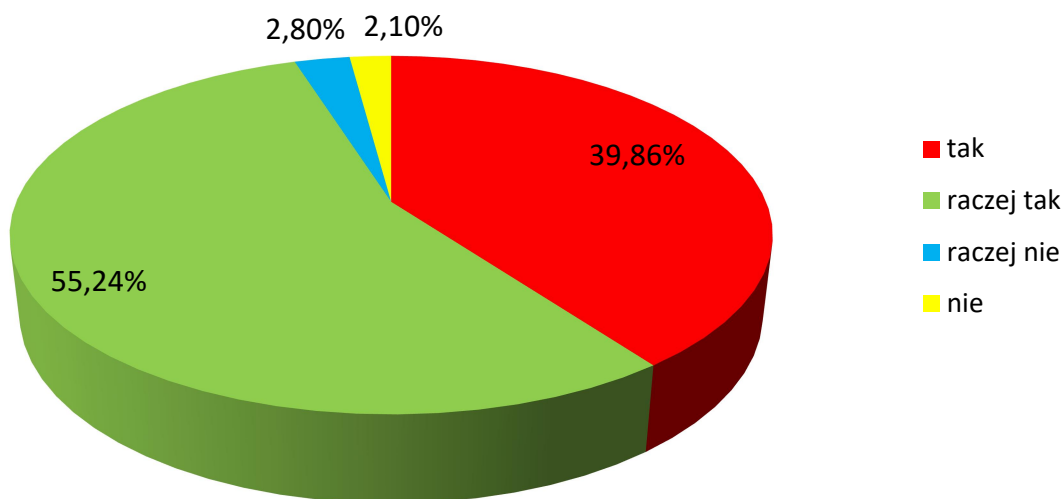
Na pytanie „*W jakich obszarach należałoby podjąć lub zidentyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących Gminę Porąbka?*” ankietowani wskazywali:

1. przeciwdziałanie alkoholizmowi – 24,69 % odpowiedzi;
2. pomoc osobom starszym – 13,61 % odpowiedzi;
3. ograniczanie bezrobocia – 9,26 % odpowiedzi;
4. zapewnienie opieki przedszkolnej – 9,07 % odpowiedzi;
5. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 9,07 % odpowiedzi;
6. przeciwdziałanie ubóstwu – 7,80 % odpowiedzi;
7. zapewnienie opieki w żłobkach – 7,44 % odpowiedzi;
8. wspieranie rodzin wielodzietnych – 7,26 % odpowiedzi;
9. pomoc osobom niepełnosprawnym – 4,72 % odpowiedzi;
10. wsparcie rodzin niepełnych – 4,54 % odpowiedzi;
11. ochrona macierzyństwa – 1,45 % odpowiedzi;
12. przeciwdziałanie narkomanii – 1,09 % odpowiedzi.

Zgromadzone odpowiedzi są wskazówką dla instytucji i organizacji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny do planowania działań w celu poprawy jakości życia w Gminie Porąbka.

Uczestnicy badania pytani o wskazanie instytucji i organizacji z terenu Gminy Porąbka mogących przyczynić w największym stopniu do złagodzenia bądź rozwiązania problemów rodzin i dzieci najczęściej typowali *Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Domy Kultury, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodki zdrowia, Policję a także Kościół.*

Wykres Nr 8. Ocena bezpieczeństwa mieszkańców gminy w miejscu zamieszkania.

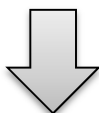
Źródło: opracowanie na podstawie badań ankietowych.

95,10 % ankietowanych odczuwa bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania – **39,86 %** czuje się bezpiecznie, zaś **55,24%** na pytanie „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?” odpowiedziało że, „raczej tak”. **4,90 %** ankietowanych nie odczuwa bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, z czego **2,80%** na pytanie „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?” odpowiedziało że, „raczej nie”, zaś **2,10%**, że „nie”. Wymienionym powodem poczucia braku bezpieczeństwa był brak oświetlenia.

V. CELE PROGRAMU

Rozwijanie spójnego i kompleksowego systemu wspierania rodzin w Gminie Porąbka, w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Diagnozowanie i monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem oraz podejmowanie działań profilaktycznych

Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej

Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji

Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwianie im powrotu do rodziny biologicznej

Cel operacyjny 1.**Diagnozowanie i monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem oraz podejmowanie działań profilaktycznych**

Zadanie	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki monitoringi
1. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach przeżywających trudności, w tym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	GOPS	Liczba wywiadów środowiskowych Liczba rodzin objętych pracą socjalną
2. Zwiększanie znaczenia roli asystenta rodziny w procesie wspierania rodziny	GOPS	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny oraz liczba rodzin objęta opieką asystenta rodziny
3. Umożliwianie podnoszenia kompetencji zawodowych przez osoby zajmujące się wspieraniem rodziny, w tym przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny oraz podejmowanie działań zapobiegających zjawisku wypalenia zawodowego	GOPS	Liczba osób podnoszących kompetencje zawodowe Liczba szkoleń, konferencji i warsztatów
4. Integrowanie i koordynowanie działań służb działających na rzecz dziecka i rodziny oraz rozwijanie ich współpracy	GOPS, UG Porąbka, Policja, PCPR, Sąd Rodzinny	Liczba podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny
5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz rozwijanie wolontariatu na rzecz wspierania dziecka i rodziny	Organizacje pozarządowe, Wolontariusze	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania na rzecz dzieci i rodzin Liczba rodzin lub dzieci objętych wsparciem

		Liczba zaangażowanych wolontariuszy Liczba rodzin objętych wsparciem wolontariuszy
6. Organizowanie różnorodnych form wsparcia mających na celu wzrost społecznej świadomości znaczenia rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania (szkoły dla rodziców, grupy wsparcia dla rodzin, treningi kompetencji rodzicielskich itp).	UG Porąbka GOK GOPS GKRPA	Liczba zorganizowanych form wsparcia oraz liczba osób w nich uczestniczących.
7. Podejmowanie współpracy z placówkami służby zdrowia celem zapobiegania i niwelowania zagrożeń zdrowotnych dzieci.	GOPS Szkoły	Liczba podjętych działań i liczba osób objętych działaniem.
8. Inicjowanie działań przeciwdziałających uzależnieniom, agresji, przestępczości i demoralizacji	Szkoły GKRPA GOPS Policja	Liczba podjętych działań i liczba osób objętych działaniami

Cel operacyjny 2.**Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej**

Zadanie	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki monitoringi
1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	GOPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy Liczba i kwota udzielonych świadczeń
2. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji Ustawy „Za Życiem”	GOPS	Liczba rodzin korzystająca z tej formy pomocy
3. Organizowanie dożywiania w szkołach i przedszkolach dla dzieci i młodzieży	GOPS Szkoły Przedszkola	Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem
4. Wspieranie i organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich i niezaradnych życiowo.	GOPS, UG Porąbka, organizacje pozarządowe,	Liczba akcji charytatywnych i liczba osób, która w ich wyniku otrzymała pomoc
5. Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym i naukowym	UG Porąbka	Liczba uczniów objętych wsparciem
6. Udzielanie zasiłków socjalnych dla uczniów	UG Porąbka	Liczba wypłaconych zasiłków oraz uczniów którym wypłacono zasiłek
7. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego	UG Porąbka	Liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych

Cel operacyjny 3.**Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji**

Zadanie	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki monitoringi
1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	GOPS	Liczba zatrudnionych asystentów Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny
2. Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	GOPS	Liczba pracowników socjalnych Liczba rodzin objętych pracą w środowisku
3. Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi	GOPS	Liczba rodzin objętych wsparciem
4. Zapewnienie dostępu do różnych form wsparcia rodzinom dotkniętym różnego rodzaju uzależnieniami i przemocą	GOPS GKRPA ZI ds. przemocy	Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego, m.in. psychologicznego, prawnego, Liczba specjalistów realizujących wsparcie Liczba godzin realizowanego wsparcia
5. Rozwijanie oferty świetlic kulturalnych	GOK	Liczba świetlic Lista proponowanych form wsparcia Liczba dzieci uczęszczająca do świetlic

Cel operacyjny 4.**Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży**

Zadanie	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki monitoringi
1. Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	GOPS ZI ds. przemocy Szkoły Przedszkola GKRPA	Liczba uruchomionych procedur NK, w tym w rodzinach z dziećmi Liczba posiedzeń grup roboczych ZI Liczba spraw skierowanych z grup roboczych ZI do GKRPA
2. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie ich do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	GOPS Policja GKRPA	Liczba spraw skierowanych do GKRPA Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia
3. Organizowanie form aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin z dziećmi	UG Porąbka GOPS GKRPA GOK Biblioteka Organizacje pozarządowe	Formy spędzania wolnego czasu Liczba dzieci biorących udział
4. Organizowanie festynów, inicjatyw sportowo-rekreacyjnych, pikników rodzinnych, imprez okolicznościowych	UG Porąbka GOPS GKRPA GOK Biblioteka Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć

Cel operacyjny 5.**Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwianie im powrotu do rodziny biologicznej**

Zadanie	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki monitoringi
1. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	GOPS	Liczba osób umieszczona w pieczy zastępczej Wysokość środków przeznaczona na pokrycie kosztów pobytu osób umieszczonych w pieczy zastępczej
2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie opracowywania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	GOPS PCPR Koordynatorzy pieczy zastępczej Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Liczba opracowanych planów Liczba dzieci powracanych do rodzin biologicznych
3. Motywowanie rodzin biologicznych do utrzymywania kontaktów z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej oraz motywowanie rodziców biologicznych do włączania się w proces decydowania o sprawach istotnych dla dziecka	GOPS	Liczba rodzin biologicznych utrzymujących regularny kontakt z dzieckiem umieszczonym w pieczy
4. Podejmowanie ścisłej współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	GOPS PCPR Koordynatorzy	Liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka

	pieczy zastępczej Placówki opiekuńczo- wychowawcze	do rodziny biologicznej
--	--	-------------------------

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021-2023 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

1. podmioty publiczne:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce,
- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy w Porąbce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedszkola publiczne,
- szkoły podstawowe,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Biblioteka,
- świetlice kulturalne,

2. podmioty niepubliczne:

- niepubliczne przedszkola i żłobki,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, sportu, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wolontariat.

3. samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- szkoły ponadpodstawowe,
- Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Czechowicach – Dzierżycach,
- Sąd Rejonowy w Żywcu,
- kuratorzy sądowi.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań jak również prowadzenia ewaluacji i monitoringu.

VII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021 – 2023 sfinansowane będą:

- ze środków własnych Gminy Porąbka,
- z dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. ADRESACI PROGRAMU ORAZ JEGO WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021 - 2023 adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Porąbka, a w szczególności dla rodzin dysfunkcyjnych, doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym z innych powodów. Rodzin, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacjach wymagających udzielania pomocy przez państwo oraz instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny. Program przewiduje pracę z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mające na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, zaś koordynatorem realizacji Programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będą prowadzone corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia i sprawdzenia, czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami oraz co miało wpływ na ich osiągnięcie. Do oceny realizowanych zadań zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringu. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

IX. ZAKOŃCZENIE

Gminny program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2021-2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami.

Gminny program zakłada poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełnienia obowiązków rodzicielskich. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami bądź uzależnieniami oraz podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.

Powyższe działania zwiększą szansę rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały one w środowisku oraz wykorzystały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście da możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Porąbka.

X. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela Nr 1. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017 – 2019.....	5
Tabela Nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2017 – 2019.....	6
Tabela Nr 3. Liczba bezrobotnych w Gminie Porąbka w latach 2017 – 2019, według stanu na dzień 31.12.2019 roku	8
Tabela Nr 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2019	9
Tabela Nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2019	10
Tabela Nr 6. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2017 – 2019	11
Tabela Nr 7. Liczba oraz typy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017 – 2019	14
Tabela Nr 8. Liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019	15
Tabela Nr 9. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017 – 2019	17

Wykresy:

Wykres Nr 1. Struktura mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako osoby bezrobotne według poziomu wykształcenia – stan na dzień 31.12.2019 roku.....	7
Wykres Nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako osoby bezrobotne – stan na dzień 31.12.2019 roku	7
Wykres Nr 3. Powody przyznawania świadczeń w latach 2017 – 2019 (liczba rodzin).....	12
Wykres Nr 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka biorących udział w badaniu ankietowym.....	21
Wykres Nr 5. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Porąbka biorących udział w badaniu ankietowym	21
Wykres Nr 6. Ocena sytuacji materialno – bytowej w rodzinach w Gminie Porąbka przez osoby biorące udział w badaniu ankietowym	22
Wykres Nr 7. Przyczyny problemów społecznych najczęściej występujące w rodzinach w Gminie Porąbka	23
Wykres Nr 8. Ocena bezpieczeństwa mieszkańców gminy w miejscu zamieszkania	25